

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

СЬОГОДЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ ЗЕРНОВОГО РИНКУ

**Седікова І. О., д.е.н., професор
Бредихіна Д.М., здоб. СВО «Магістр»
Захарченко А.Д., здоб. СВО «Магістр»
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Сучасний стан розвитку логістики, особливо зернового ринку, значно уповільнює розвиток промисловості та стримує розвиток економіки. Слід зазначити, що використання логістичних підходів в управлінні підприємствами є відносно новим трендом в аграрному секторі, і вперше ці підходи з'явилися лише стосовно діяльності інтегрованих холдингових компаній. Проте більшість вітчизняних підприємств (від дрібних сільгоспвиробників до великих аграрних підприємств) добре усвідомлюють роль логістики та її високу ефективність. Тому на часі розробка наукових методів та моделей планування логістичних ланцюгів для переміщення сільськогосподарської продукції всередині країни та на експорт [1].

З початку війни через блокаду портів логістичні витрати зросли в п'ять разів: до 24 лютого 2023 р. вартість перевезення тонни зерна з Центрального регіону до Одеського порту становила близько 30 доларів США, тоді як сьогодні вартість перевезення тонни зерна до сусідніх портів становить 170-180 доларів США. Нові врожаї зернових чинять подальший тиск на ціни, і ціновий розрив збільшується. Адже в багатьох випадках транспортні витрати становлять близько 2/3 ціни на зерно. Це робить виробництво в Україні нерентабельним [2].

Водночас, зростання логістичних витрат значною мірою пов'язане із залізничними перевезеннями в межах України. Витрати на залізничні перевезення в Україні формуються під впливом таких факторів:

по-перше, використання вантажних вагонів, які можуть надаватися як Укрзалізницею (ціни визначаються на аукціонах Prozorro.Sale), так і операторами рухомого складу (ціни визначаються операторамисамостійно). На українському ринку рухомого складу є як державні монополії, так і приватні гравці, але ринок є досить концентрованим, і найбільші гравці можуть мати значний вплив на ціни [3]; по-друге, головним елементом витрат є транспортні послуги. Ціни на транспортні послуги в Україні є фіксованими, при цьому Міністерство інфраструктури України регулює вартість послуг шляхом зміни коефіцієнту для кожного тарифного класу вантажу; по-третє, інші елементи витрат включають завантаження локомотивів і подачу вагонів, навантаження і розвантаження, охорону вагонів, плату за перевезення вантажів і страхові внески [4]. Загалом, з початку війни логістичні витрати на використання та транспортування вагонів-зерновозів в УЗ зросли на 85 доларів США за

тонну (виходячи з середньої відстані перевезення та середньої нормативної швидкості), тобто в 4,5 рази більше, ніж до 24 лютого 2023 р.

Майбутнє українського аграрного експорту значною мірою залежить від продовження торгівлі зерном. Водночас важливо вирішити проблеми, пов'язані з внутрішніми залізничними перевезеннями, щоб зберегти конкурентоспроможність українських виробників. Серед можливих рішень, які може запропонувати уряд, є такі:

– повний перегляд системи ціноутворення на транспортні послуги (вирівнювання цінових коефіцієнтів для різних класів). Хоча ця реформа обговорюється вже кілька років, її прямий вплив на логістичні витрати буде незначним, оскільки використання вагонів наразі становить найбільшу частку в структурі витрат.

– зменшення вартості використання вагонів-зерновозів. Цього можна досягти шляхом запровадження граничних цін на аукціонах, введення обмежень на участь в аукціонах для певних учасників ринку, які займаються спекуляціями (зокрема, запровадження фіксованих електронних торгів) та зниження стартової плати за користування вагонами-зерновозами.

Щоб уникнути дефіциту вагонів, можна було б запровадити систему моніторингу попиту, а кількість лотів на аукціоні для кожної категорії вагонів можна було б пропорційно збільшити, якщо ціна пропозиції за лот зросла в попередньому періоді. Крім того, слід збільшити пропозицію вагонів на аукціонах, пропонуючи лоти з вагонами, не призначеними для перевезення зерна.

Такі ініціативи можуть бути реалізовані, якщо міжнародні фінансові інституції розроблять відповідні інструменти. Субсидії не можна вважати «ринковим» інструментом підтримки, але для майбутнього розвитку української економіки важливо підтримувати сильний і стійкий аграрний сектор.

Література

1. Гуторов О.І., Прозорова Н.В. Формування ефективного механізму функціонування логістичних систем сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2013. № 8. С. 33–38.
2. Держстат України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Гринів Н. Т., Равліковська А. А. Перебудова логістики в умовах воєнного стану в Україні. Академічні візії. 2022. Вип. 13. С. 7-19. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7411975>
4. Заблоковані порти: логістика агропродукції здорожчала в 4 рази. URL: <https://agroportal.ua/news/ukraina/zablokovani-porti-logistika-agroprodukcijzdorozhchala-v-4-razi>

134. <i>Палвашова Г.І., Завгородня І.С., Гриценко А.О.</i> ОСНОВНІ ВАЖЕЛІ КАР'ЄРНОГО РОСТУ: РЕЗЮМЕ, СУПРОВІДНИЙ ЛИСТ, СПІВБЕСІДА.....	463
135. <i>Палвашова Г.І., Костова О.В., Рудаков Д.А.</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОЇ КАР'ЄРИ.....	467
136. <i>Савенко І.І.</i> ЗМІНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД – ВИМОГИ ЧАСУ	470
137. <i>Савенко І.І., Левінський В.В.</i> ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ УКРЕЛЕВАТОРПРОМ.....	473
138. <i>Севастьянов В.В.</i> ФАКТОРИ ПЛИННОСТІ ПЕРСОНАЛУ.....	475
139. <i>Седікова І. О., Бредихіна Д.М., Захарченко А.Д.</i> СЬОГОДЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	478
140. <i>Седікова І.О., Каранфілова Ю.В., Шевченко К.С.</i> ЛОГІСТИЧНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	480
141. <i>Седікова І.О., Коротич О.М.</i> ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ЕКОЛОГІЧНУ СТІЙКІСТЬ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	482
142. <i>Sedikova I.O., Sedikov D.V.</i> DIGITAL ECOSYSTEMS AS A MODEL OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES.....	485
143. <i>Седікова І.О., Цап О.Г.</i> УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	488
144. <i>Седікова І.О., Явтух С.С.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ.....	492
145. <i>Седікова І.О., Степанов В.С.</i> ЕКСПЕДИТОРСЬКІ КОМПАНІЇ, ЯК СКЛАДОВА ЛОГІСТИЧНОГО ЛАНЦЮГА З ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	496
146. <i>Шумілов Б.Б.</i> ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	498